

Svensk forfatter om Sigrig Undset:**Var rasistisk mot tyskerne**

Sigrig Undset var rasistisk mot tyskere, skriver en svensk forfatter i boken «Undset, Hamsun og krigen».

ODD INGE SKJÆVESLAND

«I sin holdning til alt tysk legger hun for dagen en rent rasistisk grunninnstilling. Hun gjør nøyaktig det samme som Hamsun, bare tvert imot», skriver den svenske forfatteren Bjørn Fontander. Boken om de to norske nobelprisvinnerne kommer på Aventura forlag om noen uker.

Knut Hamsuns beundring for Nazi-Tyskland og hans hat mot England, er velkjent. Men Sigrig Undset hatet Tyskland og tyskere minst like sterkt.

– Måtte, måtte, måtte det ikke bli sten tilbake på sten i Tyskland, sa Undset. Ifølge venninnen Nini Roll Anker skal nobelprisvinneren ha sagt at alle tyske spebarn burde utryddes, slik at hele folket kunne forsvinne.

Undsets mor kom fra en dansk prestefamilie, som hatet tyskere. Det hadde de gjort siden den dansk-tyske krig, som endte med at Danmark måtte gi fra seg Slesvig, Holstein og Lauenburg.

– Det tyske folks innerste struktur er myk og benløs, skrev Sigrig Undset allerede i 1918. Hun advarte mot å tro at det *ikke* var en fundamental forskjell mellom tyskere og andre europeiske nasjoner. En måned før Norge ble invadert i 1940 skrev hun om Adolf Hitler:

«En er fristet til å tro på en inkarnasjon fra helvete når en tenker at hovedskylden for det hele ligger hos en enkelt mann. Men han er vel bare resultatet av folkenes og våres alles samlede synder.»

Selv en tysk prest som beskyttet jødiske barn og dermed fikk problemer med Hitler-regimet, ble for mye for katolikken Undset.

To motpoler

Hamsun dro til Stockholm for å hente sin nobelpris i 1920; Undset i 1928.

Med dem hadde Norge to litterære og politiske motpoler av verdensformat. Når de overnattet i Oslo, bodde begge gjerne på Bondeheimen. De hilste i beste fall avmålt på hverandre.

Hvis Hamsun hadde hatt ti stemmer ved stortingsvalget i 1936, ville han ha gitt alle til Quisling. Under krigen ga han sin nobelmedalje i gull til Hitlers propagandaminister, Joseph Goebbels. Ingen hadde talt menneskehetens sak så idealistisk som ham, mente Hamsun. Det kan virke som om han gjorde sitt ytterste for å bli avskydd av sine landsmenn, mener Fontander.

Hamsun var så anti-britisk at selv hilsenen «How do you do?» ergret ham. – Hvorfor skal den lille øya sitte som en rotte på flesket, sa Hamsun, som mente at «England må ned på kne».

Svartelistet

– Måtte fan ta Hitler, ropte derimot Undset på flukt fra det okkuperte Norge, via Stockholm til USA. Tyskernes innmarsj tvang

henne til å bytte Bjerkebæk på Lillehammer med 97 Columbia Heights i New York som hjemmeadresse.

Under krigen var Undset en svartelistet forfatter i Norge. Etter krigen brant hun Hamsuns bøker. Til Stockholms-Tidningen sa hun: «Han kan vel ikke dømmes til døden for det han har gjort. Men han bør få fengselsstraff, og hans eiendom bør konfiskeres. Han burde vel sperres inne på et eller annet hjem.»

– Hadde De ventet noe sånt av Hamsun, spurte journalisten.

– Ja, av ham ventet jeg nettopp dette. Han har jo aldri skrevet om annet enn sine mindreverdighetskomplekser, om kremmernasjonen England og om herremennene nede i Tyskland, svarte Sigrig Undset.

